Eero Väisänen

Siskot ja Simot ry

Lausunto

26.10.2018

Lausunto valtiovarainvaliokunnalle/sivistys- ja tiedejaostolle Siskot ja Simot -yhteisön kansalaiskasvatustoiminnan kehittämisestä ja resurssitarpeesta

Tausta ja toimintamalli

Siskot ja Simot -yhteisö syntyi tarpeeseen vastata ajan hengen mukaisesti vapaaehtoisten muuttuviin odotuksiin ja luoda kanava pop up -tyyppiselle vapaaehtoistoiminnalle. Ajatuksena oli samalla palvelumuotoilun keinoin luoda uusille vapaaehtoisille tilaisuuksia tutustua ja osallistua vapaaehtoistoimintaan kertaluonteisilla keikoilla ilman sitoutumisvelvoitetta. Tiedossa oli myös, että pop up –vapaaehtoistoiminta syttyy ja sammuu helposti ilman sitä ylläpitävää yhteisöä, joten tarvittiin uusi yhteisö säännöllistämään toimintaa.

Yhteisön toiminnan ensisijainen kohderyhmä ovat ikäihmiset, koska yhteisöä perustettaessa heidän yksinäisyytensä oli ja on edelleen yhteiskunnallisen keskustelun tärkeä teema. Tavoitteena on saada aikaan ylisukupolvisia kohtaamisia eri sukupolvien välillä. Erityisesti mukaan toimintaan pyritään saamaan nuoria, ja tavoitteena on kasvattaa uusista sukupolvista vastuullisia kansalaisia, jotka ovat valmiita toimimaan lähimmäisten hyvinvoinnin puolesta. Kantava ajatus on, että todellinen sivistys on myös toisista välittämistä.

Yhteisön innovatiivisen toimintamallin keskeiset piirteet ovat:
- Toiminta tapahtuu yhteisillä Välittämisen keikoilla, joilla on erilaisia teemoja.
- Niiden tavoitteena on saada aikaan hyviä ja antoisia kohtaamisia, jotka tuottavat iloa kaikille osapuolille.
- Osallistumisen kynnys on matala ja yhteisiin tapahtumiin on helppo osallistua.
- Vapaaehtoiset toimivat tavallisen ihmisen taidoin; heidät briiffataan tehtäviin kunkin tapahtuman alussa. Vapaaehtoiset voivat myös hyödyntää omia taitojaan.
- Vapaaehtoisten ei tarvitse sitoutua kuin yhteen keikkaan kerrallaan, vaikka he ovat tervetulleita toistekin.
- Keikoilla toimitaan yhdessä muiden kanssa, kenenkään ei tarvitse yksin ottaa vastuuta mistään.
- Toimintamallia pyritään toteuttamaan samanlaisena eri paikkakunnilla, ja toimintaa tuetaan ja koordinoidaan yhdistyksen toimistosta käsin.

Toimintamallin ansiosta mukaan on saatu satoja uusia vapaaehtoisia, joista osa on osallistunut toistuvasti keikkatapahtumiin. Toiminnassa on saatu aikaan lukuisia antoisia kohtaamisia eri teemojen ympärillä. Kotona ja palvelutaloissa asuvia ikäihmisiä on kohdattu monenlaisissa tapahtumissa, esimerkiksi yhteisissä juhlissa, leffailtapäivien, tanssien, lauluhetkien ja pihatalkoiden merkeissä.

Nuorten mukaan saamisessa keikkailuun avainasia on kuitenkin ryhmätoiminta, johon nuorilla on matalampi kynnys lähteä mukaan. Siksi nuoria on helpompi saada luokka-, oppilaskunta- ja koulukohtaisiin tapahtumiin, joita he voivat olla myös itse suunnittelemassa. Tämän toiminnan aktivointiin ja organisointiin yhdistyksen minimaaliset henkilöresurssit eivät ole riittäneet.

Toimintamallin laajentamisen ja kehittämisen haasteet

Uuden paikkakunnan haltuunotto, toiminnan käynnistäminen eri vaiheineen ja neuvotteluineen, tuen ja ohjauksen antaminen, markkinointi- ja viestintäponnistuksineen on iso asia ja vaatii yhteisöltä vahvaa työntekijäpanostusta.

Toimintamallia kohtaan on osoitettu kiinnostusta eri puolilta Suomea, ja toiminta on laajentunut Uusimaan lisäksi Keski-Suomeen. Nykyiset toimintapaikkakunnat sijaitsevat eri puolilla Etelä- ja Keski-Suomea. Toimintaa suunnitellaan ensi vuonna käynnistettävän useissa Keski-Suomen kunnissa.

Yhdistyksen laajenevan toiminnan käynnistämistä ja tukea Keski-Suomessa ei voida hoitaa yhdistyksen Järvenpäässä sijaitsevasta toimistosta käsin. Keski-Suomen alueen toiminnan tuki, ohjaus ja koordinointi vaatii oman hanketyöntekijänsä. Yhdistyksen painopisteenä Keski-Suomessa tulee olemaan oppilaitos- ja nuorisoyhteistyö, jossa vapaaehtoistoimintaan osallistumisen tarkoituksena olisi kansalaiskasvatus vastuulliseen välittämiseen. Yhteistyötä tehdään opettajien, koululuokkien, oppilaitosten ja oppilaskuntien sekä kuntien nuorisotoimen kanssa.

Toiminnan kehittämisen resurssihaasteet

Toimintaa ei voida pysyvästi juurruttaa sen varaan, että vapaaehtoisten – nuorten tai aikuisten - velvoitteena olisi myös järjestää tapahtumat. Tapahtumien järjestäminen vaatii useimmiten paljon ennakkosuunnittelua, yhteydenottoja, muuta järjestämistä ja organisointia. Toiminnan käynnistäminen ja vakiinnuttaminen Keski-Suomessa edellyttää, että siihen on käytettävissä palkattu työntekijä.

Hänen tehtävänsä olisi kiertää oppilaitoksissa, nuorisotaloilla ym. vastaavissa paikoissa esittelemässä ja markkinoimassa toimintaa ja kutsumassa nuoria mukaan järjestämään tapahtumia ja osallistumaan niihin. Toiminnan markkinointi, jatkuva tapahtumakohtainen ja muu markkinointiviestintä sekä tapahtumien koordinointi ovat töitä, joita vapaaehtoisia on vaikea saada hoitamaan toistuvasti. Pop up -vapaaehtoiset kyllästyvät tähän kuormitukseen ennen pitkää. Vapaaehtoiset tarvitsevat jatkuvaa tukea, ohjausta ja konkreettista apua. Samoin toiminnan arviointi ja seuranta vaatii työpanostusta, jota nykyisillä resursseilla ei voida hoitaa. Toimintamallin ankkurointi paikalliseen toimintakenttään vaatii paljon yhteydenottoja ja neuvotteluja toiminnan vakiinnuttamisesta.

Keski-Suomen toiminnan kehittämismahdollisuutena ja -tarpeena on etenkin oppilaitos- ja nuorisoyhteistyö. Tämän osa-alueen työ on pitkäjänteistä, ja sen organisointi edellyttää huomattavaa työmäärää, jota vapaaehtoisilta ei voida edellyttää. Yhdistys tarvitsee Keski-Suomeen aluetyöntekijän, joka keskittyy oppilaitos- ja nuorisoyhteistyöhön, sen organisointiin ja markkinointiin.

Pop up – vapaaehtoisuudessa piilevien voimavarojen käyttöön saaminen edellyttää resursseja ja panostusta sen organisointiin, koordinointiin, markkinointiin ja paikallisen toiminnan tukemiseen. Kansallisen, suomalaisesta kulttuuriperinnöstä nousevan välittämisen eetoksen luominen ja kansalaiskasvatus edellyttää panostusta toiminnan kehittämiseen. Tähän tarkoitukseen aktiiviset kansalaiset ovat kaikkien hallitusten paras yhteistyökumppani.

Rahoitustarve ja -esitys

Siskot ja Simot ry esittää lausuntonaan, että valtion talousarvioon sisällytetään määräraha Keski-Suomen oppilaitos- ja nuorisokoordinaattorin palkkaukseen seuraavasti:

- Keski-Suomen aluekoordinaattorin palkkaus	54.000 euroa
- muut toiminta- ja hallintokulut, ml. toimitilavuokra	20.000 euroa
- toiminnan markkinointi- ja viestintäkulut	40.000 euroa
Yhteensä	114.000 euroa

Siskot ja Simot ry

Eero Väisänen
toiminnanjohtaja
Puh. 050 545 3145
eero.vaisanen@siskotjasimot.fi